

TARSUS
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
TARSUS ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

HEDEF PAZAR ARAŞTIRMA RAPORU

ERİK

(TAZE ERİK VE YABAN ERİĞİ)

080940 – FRESH PLUMS AND SLOES

HAZIRLAYAN

Çağatay PEREM (UTL Yüksek Lisans Öğrenci)

GİRİŞ

Küreselleşen ticarete yüksek rekabet ortamının yoğunlaşması ve stratejik önceliklerin değişimi dünya ticaretindeki kuralları değiştirerek ihracatçılarımızı doğru zamanda doğru hamleler yapmaya mecbur kılmıştır. Bu nedenle uluslararası ticari potansiyeli yüksek ülkelere yönelmenin, doğru hedef pazar araştırmasının ve tespitinin yapılmasının, ilgili pazara girmeden önce rakip firmalar ve müşterilere yönelik yapılan analiz ve araştırmaların önemi günden güne artmıştır. Öyledir ki, günümüz uluslararası pazarlarda yüksek rekabet önemli bir husus haline gelmiş ve küresel pazarı tanımak ihracatçının en önemli öncelikleri arasına girmiştir. Bu önceliğe cevap verecek olan “Ticari Bilgi ve İstihbarat Kanalları” firmaların çeşitli bilgi bankalarını kullanarak ürünleri için en uygun pazarları tespit etmelerine, pazardaki rekabet koşullarını analiz edebilmelerine, pazardaki rakip firmalar ve müşteriler hakkında bilgi toplayabilmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Bu bilgiler ışığında 080940 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu numarasına sahip olan Erik (taze erik ve yaban eriği) kategorisinde bulunan ürünler için ülkeler arası ticari akışlar incelenerek Türkiye ihracatçısının ürünlerini ihraç veya ithal edebileceği uluslararası potansiyel hedef pazarları ve potansiyel rakipleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Erik sahip olduğu tür zenginliği ile dünyada olduğu gibi ülkemizde de çok farklı ekolojilerde yetiştirilme imkanı bulmuştur. Ülkemizde yetiştirilen erikler Avrupa, Japon ve Can (yeşil) grubu erik türleri içerisinde yer almaktadır.

Sofralık olarak tüketilen Japon grubu erikler iklim istekleri yönü ile Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine iyi adapte olmuştur. Can grubu yeşil eriklerin yetiştiriciliği, Güney Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yapılmaktadır. Avrupa grubu erikler ise ülkemizin hemen hemen her yerinde yetiştirilmekle birlikte Marmara, Ege, Akdeniz, Batı Karadeniz ve İç Anadolu bölgelerinde daha yaygın olarak yetiştirilmektedir. Japon grubu ve Can grubu erikler taze olarak tüketilirken, Avrupa grubu erikler ise taze tüketimin yanında kurutmalık, konservelik, meyvesuyu, reçel, pestil gibi mamul olarak da değerlendirilmektedir.

Son yıllarda özellikle Japon ve Can grubu eriklerin üretiminde önemli artışlar olmuştur. Ülkemiz 2019 yılında 317.946 ton, 2020 yılında 329.056 ton erik üretimi ile Dünya erik üretiminde 7.sırada yer almaktadır. Geçmiş yıllarda diğer meyve türleri ile karışık olarak yapılan erik yetiştiriciliği son zamanlar da kapama bahçe şeklinde yetiştiriciliğe dönüşmüştür.

Meyvecilikte gelişmiş ülkelerde yapılan ıslah çalışmaları sonucu bulunan yüksek kaliteli, erkenci, yada geççi erik çeşitlerine üreticilerden önemli talepler gelmektedir. 2020 yılında 22.546 (Value exported in 2020 - USD thousand - trademap) düzeyinde olan taze erik ihracatımızı arzulanan yere çıkartmamız dünya ticaretinde önemli paya sahip kaliteli ve standartlara uygun yeni çeşitlerin yetiştiriciliğine bağlıdır.

YAKIN GEÇMİŞTEKİ GELİŞMELER VE MEVCUT DURUM

Dünyada 20'nin üzerinde erik türü bulunmaktadır. Ülkemizde doğal florada bulunan türlerden Can erikleri (*Prunus cerasifera*), Avrupa erikleri (*Prunus domestica*), çakal erikleri (*Prunus spinosa*) ve Avrupa eriklerinin yabani formları olan (*Prunus insititia*) erikler bulunmaktadır. Özellikle Avrupa ve Can grubu eriklere ait çeşitler ülkemiz florasından toplanarak Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsünde Gen kaynağı olarak muhafaza edilmektedir.

Bu erik türlerinden P.insitia, P.spinosa erikleri anaçlık özellikleri ile ön plana çıkarken can erikleri hem anaç ve hem de sofralık tüketim için, Avrupa erikleri ise taze tüketim, kurutma ve sanayide işlenmek amacıyla yetiştirilmektedir.

Önemli erik türlerinin gen merkezi konumunda olan ülkemizde özellikle farklı iklim ve toprak şartlarına uyum sağlayabilen, hastalık ve zararlılara dayanıklı yeni çeşitlerin geliştirilmesi, eldeki mevcut gen potansiyeli ile mümkün görülmektedir.

Yukarıda belirtilen farklı erik türlerinden Can grubu erikler dünyada Myrobalan erikleri olarak bilinmekte ve değişik erik türlerinin yanında şeftali, kayısı, badem ve kiraz içinde anaç olarak kullanılmaktadır. Ülkemiz florasında oldukça farklı tipleri bulunan bu türün farklı anaçlık özelliklerinin ortaya çıkartılması amacıyla yönelik olarak Tarım ve Köy İşleri Bakanlığına bağlı Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü, (Yalova) ve Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü (Menemen) anaç ıslah çalışmalarını devam ettirmektedir.

ERİK ÜRETİMİ

Son on yıllık veriler incelendiğinde ülkemiz erik üretim alanlarında önemli bir değişiklik olmamış, 2020 yılında erik üretimi yapılan, 206.000 dekarlık alanda %37'lik ortalama verim ile 329.056 ton üretim yapıldığı tespit edilmiştir. (Çizelge 1)

Çizelge 1 - Türkiye'nin Meyve Veren/Vermeyen Erik Ağaç Sayısı ve Üretim Miktarı

Erik - Plums ⁽¹⁾			
YILLAR	Ağaç sayısı		Üretim
	Number of trees		
	(Bin-Thousand)		(Ton)
	Meyve	Meyve	Production
	Veren	Vermeyen	
	Bearing	Non Bearing	(Tonnes)
2010	7 816	1 847	240 806
2011	7 863	1 802	268 696
2012	8 187	1 794	300 046
2013	8 429	1 817	305 393
2014	8 658	1 641	265 490
2015	8 889	1 553	279 761
2016	8 959	1 610	297 589
2017	8 388	1 750	291 934
2018	8 301	1 857	296 878
2019	8 589	1 811	317 946
2020	8 822	1 790	329 056

Kaynak : TÜİK , 2021

Ülkemizde erik üretiminin yoğun olarak yapıldığı iller Çizelge 2'de verilmiştir. Çizelge 2 incelendiğinde Mersin, Bursa ve Adana illerinin erik üretiminde ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Çizelge 2 – Erik Üreticisi İllerde Ağaç Sayıları ve Üretim Miktarları (2020)

İL ADI	ÜRETİM ALANI (DA)	ÜRETİM TON	AĞAÇ SAYISI
MERSİN	37.309	53.895	1.306.813
BURSA	20.693	22.263	646.471
ADANA	7.421	18.229	454.124
ANTALYA	14.011	14.871	513.523
MANİSA	19.889	14.068	686.441
AFYON	5.513	11.889	235.141
İZMİR	11.771	11.391	490.882
HATAY	10.262	10.953	372.028
ÇANAKKALE	4.852	10.753	313.137
KONYA	4.485	9.871	253.865

Kaynak : DİE Tarımsal Yapı, 2021

Geçmiş yıllarda erik üretiminde birinci sırada bulunan Bursa ili 2020 yılında birinciliği Mersin iline kaptırmıştır. Sebebi; Mersin’de son yıllarda gerek Can grubu gerekse Japon grubu erik bahçeleri kurulmasıdır. İstatistiksel verilerden de anlaşıldığı gibi son yıllarda üretimin önemli bir kısmı Güney Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerindeki illerce sağlanmaktadır. Ege ve Akdeniz bölgesindeki üretim artışında Can grubu eriklere olan yoğun talep ve bu bölgelerin Can eriklerinin istemiş olduğu ekolojiye uygun olmaları etkili olmuştur.

Üretim trendi, üretici ülkelerin üretim miktar ve trendleri pazar araştırmasında kullanılabilir önemli bir göstergedir. Tablo 1 ‘de yıllara göre dünya erik üretim miktarlarına yer verilmiştir.

Tablo 1 – Dünya Erik Üretim Miktarları

YIL	TON
2010	16.221.621
2011	16.873.789
2012	16.857.527
2013	17.442.227
2014	17.597.522
2015	18.066.183
2016	18.432.280
2017	18.218.030
2018	19.394.395
2019	19.605.140

Kaynak : Faostat , 2021

Tablo 1’den görüleceği üzere dünya erik üretimi 10 yılda yaklaşık üretim miktarları 16.221.621 ton’dan başlayıp, 19.605.140 ton’a yükselmiştir. Tablo 2’de ise erik üretiminde öne çıkan ülkeler sunulmaktadır.

Tablo 2 – Ülkelere Göre Erik Üretim Miktarları

ÜLKE	TON
ÇİN	7.003.828
ROMANYA	692.670
SIRBİSTAN	558.930
ŞİLİ	465.280
İRAN	359.176
AMERİKA	340.010
TÜRKİYE	317.946
İTALYA	215.020
FRANSA	205.110
UKRAYNA	181.140

Kaynak : Faostat , 2021

Tablo 2’de yer verilen ülkelere göre erik üretiminde, aynı zamanda ürünün anavatanı olan Çin’in açık ara önde olduğu görülmektedir. Ağırlıklı olarak Asya ve Avrupa ülkelerinin yer aldığı tabloda 4.sıraya yükselen Şili ve 5.sıraya yükselen İran dikkat çekmektedir. Türkiye’ye yakın coğrafyada olan İran’ın kayda değer üretimi nedeni ile üretime Türkiye’nin yakın coğrafyası özelinde bakma ihtiyacı hissedilmiştir. Bu çerçevede Türkiye ve yakın coğrafyasındaki erik üretimine ilişkin üretim Tablo 3’te sunulmaktadır.

Tablo 3 – 2019 yılı Türkiye ve Yakın Coğrafyasında Üretim Miktarları

DÜNYA SIRALAMASI	ÜLKE	TON
2	ROMANYA	692.670
3	SIRBİSTAN	558.930
5	İRAN	359.176
7	TÜRKİYE	317.946
9	FRANSA	205.110
11	İSPANYA	179.840
23	BULGARİSTAN	56.190
30	LÜBNAN	35.074
34	İSRAİL	25.000
36	YUNANİSTAN	20.540

Kaynak : Faostat , 2021

Tablo 3’te sunulduğu üzere sırasıyla Romanya, Sırbistan, İran, ve Türkiye’nin yakın coğrafyasındaki ülkelere göre erik üretiminde de önemli ölçüde ayrıştığını söyleyebiliriz.

YURT İÇİ ERİK TÜKETİMİ

Üretimi ve ticareti etkileyen en önemli faktörlerden birisi kuşkusuz tüketim yani taleptir. Ürüne olan talebin artması üretimine ilişkin kararları etkileyecektir. Aynı zamanda pazar seçiminde de ürüne ilişkin pazardaki tüketim eğilimi önemli bir göstergedir. Eriğin önemli bir kısmı ülkemizde taze olarak tüketilmektedir. İç tüketim miktarları yıllık üretim ile ithalat miktarı toplamından ihracat miktarı çıkarılarak bulunmuştur. (Çizelge 3)

Hesaplamalarda üretimden tüketiciye ulaşana kadar gelen süre içerisinde meydana gelen ürün kayıpları dikkate alınmamıştır.

Çizelge 3 – Ülkemizin Yıllara Göre Erik'te Yurtiçi ve Kişi Başına Tüketim Miktarları

	YILLAR				
	2016	2017	2018	2019	2020
Üretim (Ton)	297.589	291.934	296.878	317.946	329.056
İhracat (Ton)	44.764	45.700	68.146	44.454	47.814
İthalat (Ton)	22	16	8	121	228
Yurtiçi Tüketim (Ton)	252.847	246.250	228.740	273.613	281.470
Nüfus (Bin)	59.706	60.614	61.536	62.866	63.451
Kişi Başına Tüketim (Kg/Yıl)	4,23	4,06	3,72	4,35	4,44

Kaynak : Trademap , 2021

Çizelge 3'te verilen son 5 yıldaki yurtiçi ve kişi başına düşen tüketim miktarları incelendiğinde yurtiçi erik tüketim miktarının 252.847 ile 281.470 ton arasında değiştiği, kişi başına erik tüketim miktarının ise 3,72 - 4,44 kg arasında olduğu görülmektedir. Son beş yılın kişi başına yıllık erik tüketim miktarı 4,0 kg civarında bulunmaktadır.

İTHALAT

Pazar araştırmasında kuşkusuz en önemli göstergelerden birisi ürüne ilişkin ithalat verileridir. Dünya ithalat verileri Tablo 4'te verilmiştir.

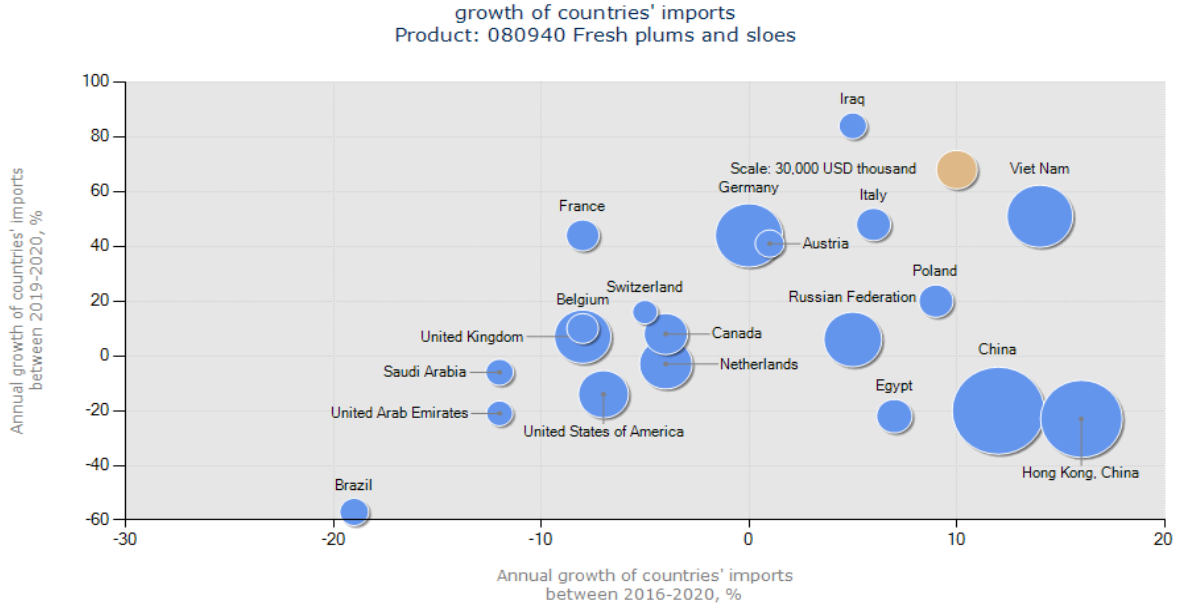
Tablo 4 – Dünya Erik İthalat Değerleri (USD-\$) ve İthalat Miktarları (Ton) , 2020

İTHALATÇI ÜLKELER	İTHALAT DEĞERİ	TİCARET DENGESİ	İTHALAT MİKTARI (TON)
DÜNYA	1.010.825	-141.343	701.800
ÇİN	154.781	- 59.882	66.455
ALMANYA	80.254	- 73.125	52.039
VİETNAM	78.430	- 78.422	42.671
RUSYA	60.746	- 60.546	74.937
İNGİLTERE	57.798	- 56.061	36.039
HOLLANDA	49.948	- 4.472	29.030
AMERİKA	45.110	5.416	18.888
KANADA	32.606	- 32.602	15.555
MISIR	21.053	- 20.709	13.546
POLONYA	20.095	- 12.354	19.515

Kaynak : Trademap , 2021

1.010 milyar dolarlık dünya erik ithalatında en fazla paya sahip ülke Çin'dir. Sonrasında ise Almanya, Vietnam, Rusya, İngiltere, Hollanda, Amerika, Kanada, Mısır ve Polonya gelmektedir. Amerika dışındaki ülkeler dış ticaret açığı vermektedir. Tablo 4'e bakıldığında Türkiye'ye çok yakın olmayan ülke pazarları öne çıkmaktadır. Ancak, sadece ithalat değil aynı zamanda ithalatın artış trendine bakmak da önemlidir. Bu amaçla Şekil 1'de sunulan verilerden yararlanılacaktır.

Şekil 1 – İthalat Artış Trend Grafiği

Kaynak : Trademap , 2021

Şekil 1’de en fazla öne çıkan ülkeler Çin, Hong Kong, Rusya ve Vietnam’dır. Bu ülkelerin 2016-2020 dönemindeki yıllık ithalat artış ortalaması %10’un üzerindedir. Bu ülkelerden Vietnam ve Çin mesafe olarak Türkiye uzaktır. Rusya ise hem yakın hem de mevcut durumda birçok üründe önemli bir ticaret ortağıdır. Bu bakımdan Rusya ithalatının alt detaylarına daha dikkatli bakmak faydalı olacaktır.

Tablo 5 – Rusya Erik İthalatı

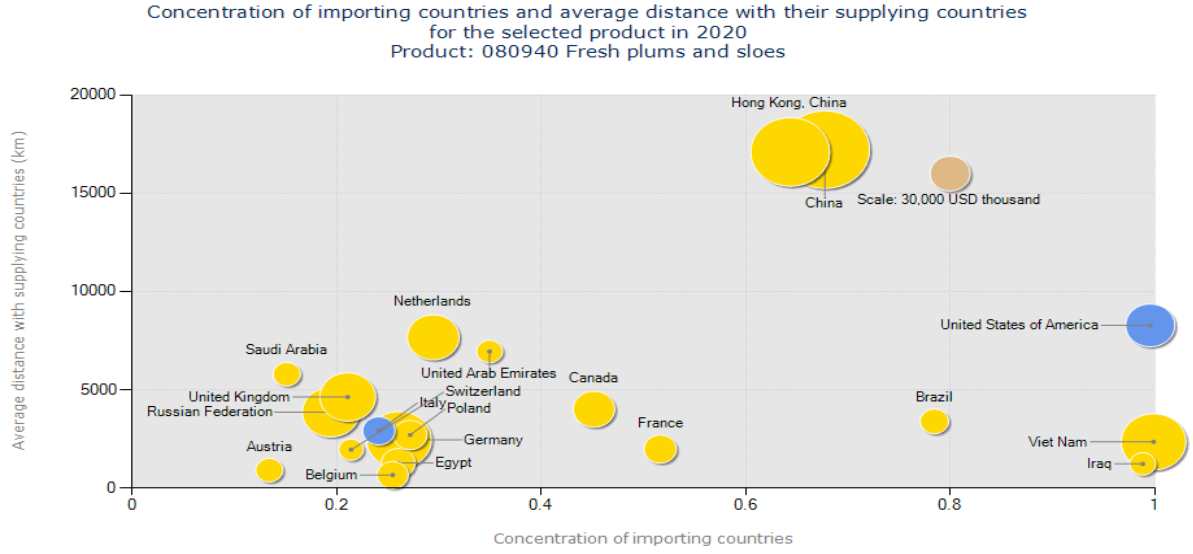
İTHALATÇI ÜLKE	İTHALAT DEĞERİ (1000 USD)	PAY (%)
DÜNYA	60.746	
MOLDOVA	20.263	33,4
TÜRKİYE	13.272	21,8
ŞİLİ	7.348	12,1
ÖZBEKİSTAN	6.455	10,6
GÜNEY AFRİKA	3.491	5,7
AZERBAYCAN	2.906	4,8
SİRBİSTAN	2.819	4,6
GÜRCİSTAN	1.870	3,1
ERMENİSTAN	1.276	2,1

Kaynak : Trademap , 2021

Tablo 5’ten görüleceği üzere Rusya erik ithalatının %33’ünü Moldova’dan yapmaktadır. Türkiye ise %21,8 oran ile Rusya erik ithalatında 2.sırada yer almaktadır. Bu durum Türkiye için aynı zamanda bir fırsat niteliğindedir. Türkiye’nin yaş meyve sebzedeki

ticaret ilişkisi ile pazara girmesi mümkün gözükmektedir. İthalat'ta mesafeler ve ithalatçı ülke yoğunluğu da önemli bir göstergedir. Bu bakımdan Şekil 2'de bu bilgiler paylaşılmıştır.

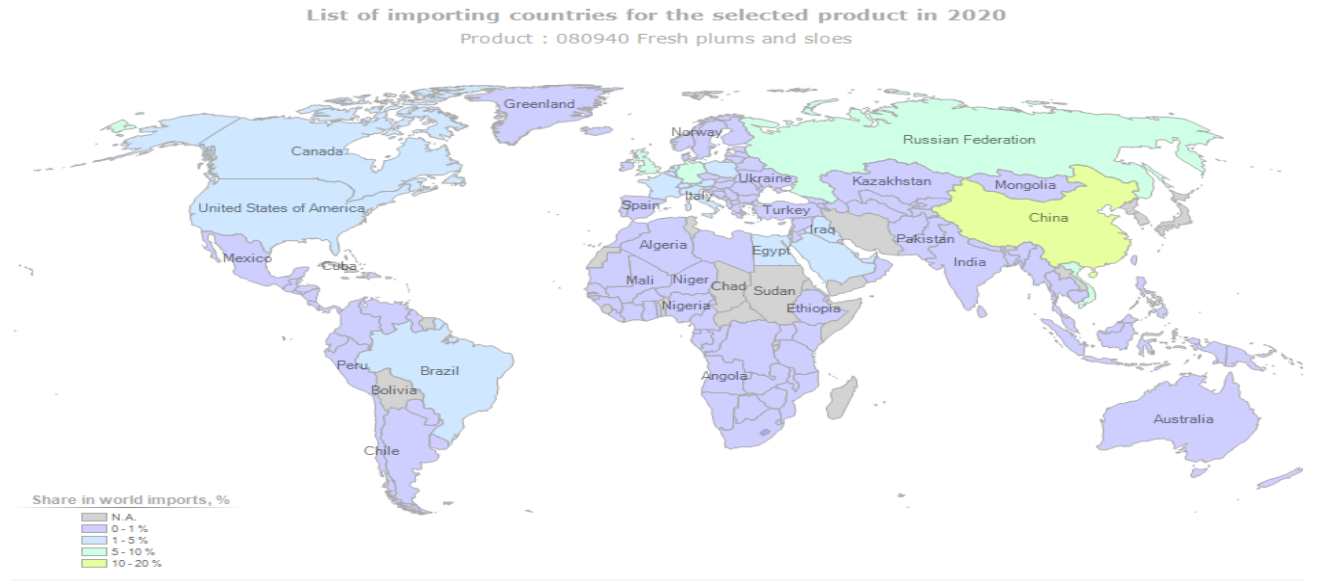
Şekil 2 – İthalat Mesafeleri ve Ülke Yoğunlukları

Kaynak : Trademap , 2021

Kanada, Fransa ve Brezilya gibi ülkeler yakın mesafeden ve daha az sayıda ülkeden ithalat yapmaktadır. Bu durum ürünün ana vatanı olan Avrupa'ya yakınlık ve orada bulunan birkaç ülkeden ithalat yapması ile ilgilidir. Diğer taraftan Avrupa ülkelerinin daha yakın mesafelerden ve daha fazla ülke çeşitliliğinden ithalat yaptıkları görülmektedir. Bu durum ilgili pazara yakın Türkiye gibi ülkeler için fırsat yaratmaktadır. Amerika ve İtalya gibi Avrupa içine tedarik sağlayan ülkeleri dikkatten kaçırmamak da gereklidir. Bu ülkelerin ürünün mevsimselliği gereği belirli dönemlerde yaşadığı arz sıkıntısında devrede olmak plan dahilinde olmalıdır.

Şekil 3 – Seçilen Ürün (Erik) İçin İthalat Pazarları

Kaynak : Trademap , 2021

İHRACAT

Pazar araştırmasında en önemli göstergelerden birisi de ürüne ilişkin ihracat verileridir. Dünya ihracat verileri Tablo 6’da verilmiştir.

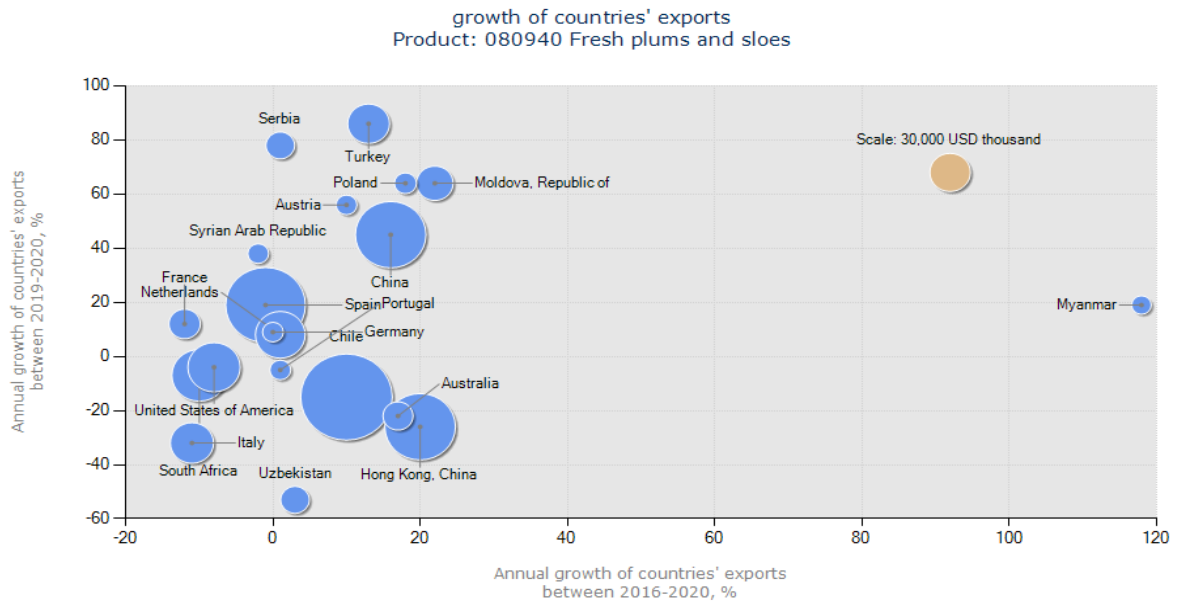
Tablo 6 – Dünya Erik İhracat Değerleri (USD-\$) ve İhracat Miktarları (Ton) , 2020

İHRACATÇI ÜLKELER	İHRACAT DEĞERİ	TİCARET DENGESİ	İHRACAT MİKTARI (TON)
DÜNYA	869.490	-141.343	719.450
ŞİLİ	163.660	163.621	139.519
İSPANYA	122,284	115.974	89.873
HONG KONG	96.050	-25.353	62.895
ÇİN	94.899	-59.882	54.973
GÜNEY AFRİKA	57.067	56.201	48.497
AMERİKA	50.526	5.416	22.441
HOLLANDA	45.476	-4.472	25.208
İTALYA	34.837	15.078	21.350
TÜRKİYE	31.675	31.505	47.814
MOLDOVA	24.956	24.858	46.908

Kaynak : Trademap , 2021

869.490 milyar dolarlık dünya erik ihracatında en fazla paya sahip ülke Şili’dir. Sonrasında ise İspanya, Hong Kong, Çin, Güney Afrika, Amerika, Hollanda, İtalya ve Türkiye gelmektedir. Hong Kong, Çin ve Hollanda gibi ülkeler dış ticaret açığı vermektedir. Tablo 6’ya bakıldığında Türkiye’ye çok yakın olmayan ülke pazarları öne çıkmaktadır. Ancak, sadece ihracat değil aynı zamanda ihracat’ın artış trendine bakmak da önemlidir. Bu amaçla Şekil 4’de sunulan verilerden yararlanılacaktır.

Şekil 4 – İhracat Artış Trend Grafiği

Kaynak : Trademap , 2021

Şekil 4'te en fazla öne çıkan ülkeler Şili, Çin, Hong Kong, İspanya, Amerika ve Güney Afrika'dır. Bu ülkelerin 2016-2020 dönemindeki yıllık ihracat artış ortalaması %20'nin üzerindedir. Bu ülkelerden Hong Kong, Şili, Güney Afrika, Amerika ve Çin mesafe olarak Türkiye uzaktır. Şili gerek ihracat, gerekse ihracat miktarı olarak ilk sırada bulunduğu için Şili'nin ihracatının alt detaylarına bakmak faydalı olabilir.

Tablo 7 – Şili Erik İhracatı

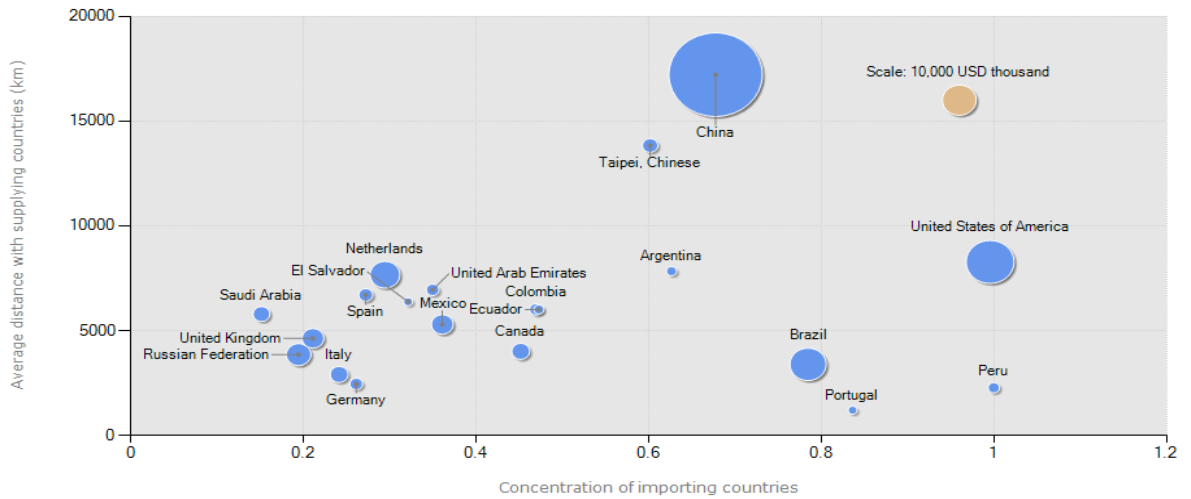
İHRACATÇI ÜLKE	İHRACAT DEĞERİ (1000 USD)	PAY (%)
DÜNYA	163.621	
ÇİN	89.791	54.9
AMERİKA	22.827	13.9
BRAZİLYA	12.284	7.5
HOLLANDA	7.477	4.6
RUSYA	5.059	3.1
İNGİLTERE	3.839	2.3
MEKSİKA	3.754	2.3
KANADA	2.583	1.6
İTALYA	2.292	1.4

Kaynak : Trademap , 2021

Tablo 7'den görüleceği üzere Şili erik ihracatının %55'ini Çin'den yapmaktadır. Türkiye ise uzak bölgede bulunduğu için ihracat'ta ilk sıralarda yer almaktadır. Bu durum Türkiye için aynı zamanda bir fırsat niteliğinde olabilir. Türkiye'nin yaş meyve sebzedeki ticaret ilişkisi ile pazara girmesi mümkün görünüyor, Fakat ihracat'ta mesafeler ve ihracatçı ülke yoğunluğu da önemli bir gösterge olabilir. Bu bakımdan Şekil 5'te bu bilgiler paylaşılmıştır.

Şekil 5 – İhracat Mesafeleri ve Ülke Yoğunlukları

Concentration of importing countries and average distance with their supplying countries
for a product exported by Chile in 2020
Product: 080940 Fresh plums and sloes

Kaynak : Trademap , 2021

FİYAT

Pazar seçiminde dikkate alınacak bir diğer gösterge ürünün birim fiyatıdır. Ürünün iç piyasada ve uluslararası pazardaki birim fiyatını bilmek pazarı belirleme noktasında önemlidir. Eriğin, T.C. Ticaret Bakanlığı Hal Kayıt Sistemi verilerine göre iç pazardaki ortalama kg fiyatı 13 TL'dir (www.hal.gov.tr). Uluslararası pazardaki birim değerlerinden seçilmiş pazarlara ilişkin birim değerler ise Tablo 8'de sunulmaktadır.

Tablo 8 – Dünya ve İthalatta İlk 9 Ülke'nin Ortalama Birim Fiyatları

İTHALATÇI ÜLKE	BİRİM DEĞER (USD)
WORLD	1,44
ÇİN	2,33
HONG KONG	1,90
ALMANYA	1,54
VIETNAM	1,84
RUSYA	811
İNGİLTERE	1,60
HOLLANDA	1,72
AMERİKA	2,39
KANADA	2,10

Kaynak : Trademap , 2021

Ürünün 2020 yılında ortalama birim ithalat değeri 1,44 USD/Unit olarak gerçekleşmiştir. Buradaki birim kg'dır. Ulusal ve uluslararası pazardaki birim fiyatlar kıyaslanırken birim ölçüsünün aynı olmasına ve döviz kuru karşılığına dikkat edilmelidir. Bu şekilde bir kıyas sonucu diğer göstergeler ile birlikte hedef pazar seçiminde kullanılmalıdır. Birim fiyatlar konusunda daha sağlıklı bilgi edinmek adına farklı web sitelerinden yararlanmak fayda sağlayabilir.

PAZARA GİRİŞ KOŞULLARI

Hedef pazar araştırması sırasında yararlanılması gereken en önemli göstergelerden birisi de pazara girişe ilişkin bilgilerdir. Özellikle ürünün ithalatından alınacak vergiler, karşılanması gereken kalite standartları, ambalaj ve etiket koşulları, analiz raporları, pestisit oranları, vb. bilgiler pazarın seçilmesi aşamasında gereklidir. Şekil 6'da Rusya pazarına giriş için gerekli bir kısım bilgilere yer verilmektedir. Araştırmacının ihtiyaç duyduğu bilgiler çerçevesinde araştırmayı derinleştirmesi mümkündür.

Şekil 6 – Pazara Giriş Koşulları

Customs tariffs ①

For product 0809400500 – Apricots, cherries, peaches (including nectarines), plums and sloes, fresh: Plums and sloes: Plums
Exported from **Turkey** to **Russian Federation**
Tariff year: **2021 (HS Rev.2017)**
Source : **ITC (Market Access Map)**

Tariff regime ①	Applied Tariff ①	AVE ①	Note
MFN duties (Applied) ②	5%	5%	
Preferential tariff for GSP countries ③	3.75%	3.75%	Trade agreement details ▼

Trade remedies ①

For product 0809400500 – Apricots, cherries, peaches (including nectarines), plums and sloes, fresh: Plums and sloes: Plums
Exported from **Turkey** to **Russian Federation**
Source : **ITC (Market Access Map)**

Russian Federation does not apply any trade remedy on the selected product.

Regulatory requirements ①

For product 0809400500 – Apricots, cherries, peaches (including nectarines), plums and sloes, fresh: Plums and sloes: Plums
Exported from **Turkey** to **Russian Federation**
HS revision: **HS Rev.2012**
NTM Classification: **NTM rev. 2018**
NTM year: **2016**
Source: **UNCTAD**

Kaynak : MacMap , 2021

Şekil 6’da sunulduğu üzere 080940 Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP) altında yer alan Taze Erik ve Yaban Eriği ürününün Türkiye’den Rusya’ya ihracatı için belirlenen vergi oranı %3,75’tir. Tarife yanında tarife dışı engelleri de dikkate almak gereklidir. Aynı zamanda özellikle Rusya ve AB gibi pazarlara gerçekleşecek tarım ürünleri ihracatında ürünün sağlık koşullarına uygun referans değerlere uygunluğunun dikkate alınması zaruridir. Bunun yanında paketleme, muhafaza, etiket gibi başka faktöre de bakılmalıdır.

DİĞER FAKTÖRLER

Erikte diğer yaş meyve ve sebzeler gibi çoğunlukla hasattan sonra pazarlanan bir üründür. Ürün ya üreticiler tarafından direkt pazara sunulmakta veya aracılar, toptancılar vasıtasıyla tüketicilere ulaştırılmaktadır. Üreticiler ürünlerini ağaç üzerinde götürü usulde sattıkları gibi, hasat ve nakliye fonksiyonlarını da yerine getirerek toptancı hallerinde komisyoncu aracılığıyla da satmaktadırlar. Ürünün götürü olarak satılması durumunda, üretici pazarlama fonksiyonlarının yerine getirilmesine hiçbir katkıda bulunmamakta, hasat dahil tüm işlemler pazarlayıcı tarafından yapılmaktadır. İhracat amacıyla üreticilerden alım yapan firmalara da pazarlama aşamasında rastlanılmaktadır. Erik üreticilerinin pazarlamada etkin duruma gelebilmeleri için örgütlenmeleri gerekmektedir.

Erik üretiminin istenilen düzeye ulaştırılmasında karşılaşılan güçlüklerin en başında ürünün Ağustos, Eylül döneminde pazara yoğun olarak gelmesi, pazara kısa dönemde aşırı ürün

girişinin fiyatların bu dönemde hızla düşmesine neden olmasıdır Eriklerin soğuk depolarda 1-2 ay muhafazası mümkün olmakla birlikte depolama faaliyetleri çok düşük düzeydedir. Pazarda yığılmanın önlenmesi son yıllarda ıslah edilen erkenci ya da geçici çeşitlerin yaygınlaştırılmasına bağlıdır. Yeni çeşitlerin üretime sokulması ile eriğin pazarlama dönemi daha geniş bir zamanda yapılabilecektir.

Eriğin pazarlamasında karşılaşılan diğer bir güçlük üretilen çeşitlerinin istenilen kalite ve standartta olmamasıdır. Bu durum eriğin dış satımını da sınırlandırmaktadır. Kurutmalık erik konusunda da modern kurutma tesislerinin bulunmaması bu sektörün gelişmesini engellemektedir. Oysa ülkemiz ekolojisi kuru erik yetiştiriciliği için son derece uygundur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya erik üretiminde, 317.000 ton civarındaki üretim miktarı ile ülkemiz 7. sırada yer almaktadır. En büyük erik üreticisi konumunda olan Çin'i, Romanya, Sırbistan, Şili ve İran ülkeleri izlemektedir. 7 milyon ton civarında erik üretimine sahip olan Çin'in bu üretiminin hemen hemen tamamına yakınına iç pazarda tüketmekte, dünya erik ihracatında önemli bir paya sahip bulunmamaktadır.

Dünya taze erik ihracatında önemli ülkelerin yıllara göre erik ihracat miktar ve değerleri incelendiğinde bu ülkelerde Akdeniz ikliminin hakim sürmesi erik yetiştiriciliği için uygun bir ortam yaratmaktadır.

Dünya taze erik ithalatında önemli ülkelerin yıllara göre ithalat miktar ve değerleri incelendiğinde Çin, Almanya, Vietnam ve Rusya ilk sıralarda yer almaktadır. 2020 yılında Çin toplam ithalatın % 15'ini gerçekleştirmiştir. Ülkemizin kaliteli ve AB normlarına uygun üretim yapması durumunda AB ülkelerine yüksek miktarda ihracat şansının olduğu görülmektedir.

Erik Üretim miktarlarına ait veriler incelendiğinde Üretimin 2018-2020 yılları arasında önemli bir artış göstermediği görülmektedir. Ancak illere ait üretim rakamları bize son yıllarda üretimin Güney Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerine kaydığını göstermektedir. Bunda en önemli faktör Japon grubu ve Can grubu eriklerin üreticiyi tatmin edecek düzeyde değer bulmasıdır. Üreticilerden bu tür eriklere ait fidanlara yoğun talepler gelmektedir.

Erik üretim ve ihracatında arzulanan yere gelinebilmesi, dış pazarlarda yer bulabilen, soğuk muhafazaya uygun, kaliteli çeşitlerin yetiştiriciliği ile mümkündür. Ülkemizin Ege, Akdeniz ve Güney Doğu Anadolu Bölgeleri Dünya erik ticaretinde önemli yere sahip olan Japon grubu eriklerin yetiştiriciliğine son derece uygundur. Son yıllarda Can erikleri ile çok fazla erik bahçesi kurulmuştur. Farkı ekolojik bölgelerde yetiştirilebilecek çeşitler, dünya pazarlarında hakim olan mevcut çeşitlerde dikkate alınarak ihracata yönelik olarak yetiştirilmelidir. İlk turfanda olması nedeniyle yüksek fiyatlardan pazarlanabilen bu eriklerde üretimin fazla artması gelecek yıllarda fiyatların düşmesine neden olabilecektir. Üreticilere bu türün yerine dünya pazarlarında yer bulabilen Japon grubu eriklerin tavsiye edilmesinde fayda vardır.

Örnek bir pazar araştırması tasarımı sunan bu çalışmanın farklı sektörler ve zaman dilimlerinde uygulanması önerilmektedir.